

TOT ÎNAINTE

Ioana Nicoalaie s-a născut în Sângeorz-Băi, județul Bistrița-Năsăud. A publicat mai multe volume de versuri: *Poză retușată*, *Nordul*, *Credința*, *Cenotaf*, *Autoimun* (desemnat de către USR Cartea Anului în 2013), antologia *Lomografii*, romane: *Cerul din burtă*, *O pasăre pe sârmă*, *Pelinul negru* (Premiul pentru proză decernat în 2017 de revista *Ateneu*; desemnat Cartea Anului în 2018 de către „Cititorul știe mai bine“) și *Cartea Reghinei* (Premiul Radio România Cultural pentru Proză 2020, Premiul Național pentru Proză Iași, Premiul Agenția de Carte, Premiul Observator Cultural Lyceum) și literatură pentru copii: *Aventurile lui Arik*, *Arik și mercenarii*, *Ferbonia*, *Vertijia*, *Călătoria lui Medilo*, *Spionul KME* și, sub pseudonimul Robert Ersten, *Cum am supraviețuit clasei a VIII-a* și *Cum să spui te iubesc*. A fost nominalizată la premii naționale și internaționale, cel mai important fiind Eastern European Literature Award. Volumul *Nordul* a apărut în germană, în 2008, *Cerul din burtă* a fost publicat în suedeză (2013), în bulgară (2014) și în germană (2018), iar *O pasăre pe sârmă* s-a tradus în sârbă. *Autoimun* a apărut în bulgară în 2016. A fost inclusă în douăzeci și șase de volume colective românești (*Ferestre 98*, *40238 Tescani*, *Cartea cu bunici*, *Intelectuali la cratiță*, *Cartea simțurilor*, *Bucureștiul meu*, *Scriitori la poliție* etc.) și în numeroase reviste și antologii străine (*Poésie 2003: Roumanie, territoire d'Orphée*, *New European Poets*, *An Anthology of Contemporary Romanian Poetry* etc.).

Invitată pentru lecturi și conferințe la numeroase festivaluri naționale și internaționale de literatură. Selecții din versurile autoarei au apărut în Franța, Anglia, Germania, Austria, Mexic, Canada, Suedia, Polonia, SUA și Bulgaria. Este membră a Uniunii Scriitorilor din România și a PEN România.

IOANA NICOLAIE

TOT ÎNAINTE

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

*Băiatului meu, care m-a întrebat cum
a fost comunismul.*

*„Toate animalele sunt egale, dar unele
sunt mai egale decât altele.“*

George Orwell

— Ce-i cu tine? tocmai îmi zice mama. Ce, Doamne, ai mâncat azi?

Soarele cade prin geam ca o minge spartă. E roșie, îmi dă un pic de febră. Și durerea crește din nou, fug pe trepte, îmi vărs încă o dată mațele. Nu iese mare lucru.

— E a treia oară, numai fierea a rămas, zice mama.

Îmi ia fața-n palme, cât de mare e obrazul ei, cât de neted, cum pică din el îngrijorarea. Are două cercuri în ochi, mă văd pitică de tot în ele. M-am strâns, m-am chircit, sunt pe jumătate întoarsă spre podelele care s-au mânjit destul de rău la intrare. Ieri a plouat, dacă-i primăvară noi suntem răi și aducem tot gunoiul în casă. L-am luat pe crestele de pe talpă, mai ales eu, cum tot umblu prin șanțurile pline de țărână. Ce tot trag într-acolo, că doar tina n-o fi miere? Aș vrea eu! Zeama pâraielor e galbenă. Abia acum, după ce s-au topit zăpezile și-au curs apele de pe dâmburi, după ce-am migălit fluturi din murdărie și fântânițe cu ghizd de nămol, când s-a lungit luna mai și-acății s-au umplut de floare, s-a mai limpezit ce curge pe lângă drum. Am văzut asta și azi când am făcut un țarc pentru broaște râioase. Am și găsit două, nu le-am atins cu mâna, că te pot arde, doar le-am dus cu bățul înăuntru. Ele-au sărit înapoi, le-am lăsat, casa le era pe-aproape oricum. Dar gata cu gândul ăsta, din nou, niște cuie se luptă în burtă, nu mai pot, scâncesc tot mai greu, mamă, mă doare tare.

— Ce-ai mâncat, Arsenia?

Nu-mi vine nimic în cap, totul e sub sveterul plin de țărână.

— Zi-mi imediat! Nu te mai zbate-n halul ăsta. Doamne, nu cumva ai băgat ceva otrăvit în gură? Oare pământ?

Niciodată! dau să strig, doar că nu-mi mai ies deloc cuvintele.

— Deși pământul nostru îl poți rotunji până-i fraged ca o pâinică.

— Măcriș, abia șoptesc.

Dar cine să audă? În cerul gurii am deodată ceva acru, mama mă ține de burtă, apleacă-te, scoate tot ce-ai băgat în stomac. Și scot, până mă simt ca un vreasc, am căzut, sunt pe trepte, ce amiază sclipitoare. Poate-i gata răul, n-o să mai doară. Măcriș n-am mâncat decât puțin, n-am intrat unde crește el în voie, la bazine, adică la cei doi munți, cu sârma lor ghimpată, cu să nu treci de ei în ruptul capului, e interzis, vine una, două miliția, te bagă-n dubă și te-aruncă-n închisoare. Niște depozite de apă, asta sunt bazinele, țevile duc apoi în tot orașul. Stația de epurare-i departe, am văzut-o și eu o dată. Dacă sui pe carieră, sus, o poți zări lângă Someș, nu-i mai mare ca o coajă. Sau ca o haină, numai bună pentru mine, deși poate nici nu mă încape, că am mai crescut un pic. Am cinci ani și nu încep la toamnă școala. Uite, iar mă apucă tremuratul. Icnesc, ce ruptură se face deodată-n burtă.

Mama mă duce-n brațe, apoi, când sudorile îi intră și-n gură, mă lasă, să merg și singură, că nu mai poate nici ea. Ce rău e că-i trecut de amiază, dacă nu mai găsește pe nimeni la dispensar? Ajungem la ștrec, n-o luăm pe-acolo, nu pot face pași atât de mari, ce câmpuri largi sunt între traverse. Un furgon a oprit, am săltat ușurel, sunt deasupra, pe capră. Ceva mă ciupește, tocmai lângă tivul de pantalon supra-elastic. Lasă un punct roșu, ca de insectă, nu-l văd, ochiul se-mpăienjenește, nu mai pot, răul e prea mare.

— Ce-a pățit? Ce s-a întâmplat? se sperie asistenta.

— Poate are și ea..., știți, ca Saveta, soră-sa mai mare, care-i deja de două săptămâni în spital. Uitați-vă dumnea-voastră, că degeaba zic eu că-i galbenă tare.

— Portocalie aproape!... Așa, fetiço, deschide ochii larg! Vedeți, aici, în partea cu albul? E galben-verzuie. Și pielea, așa, ridică sveterul, e clar, oricât de rău i-ar fi fost din alte cauze, asta numai culoare normală nu e. Dau acum telefon după salvare. Întinde-te, copilă, abia te ții pe picioare. Ce-ai mâncat azi?

Vreau să răspund, doamna Costan nu e rea, dau să răspund, dar brusc trebuie să mă țin tare de burtă. Cum ar fi să scot verdele din mine tocmai acolo unde oricum miroase de-ți întoarce stomacul pe dos? Injecțiile tac chiar lângă capul meu. Cât de clar văd seringile și sticlulele mici de tot, cu un capac pe care nu-l poți mișca. Înăuntru e praf alb, știu bine. Am mai fost de-atâtea ori pe mușamaua asta, nu m-am uitat, doar am auzit cling, cling, metal și sticlă, am tras în piept aerul cu spirt, ca la urmă să strig de durere. Și să plâng, ca o mucoasă. Nu-s lipsită de spaimă ca norocosul de Violet, fratele meu mai mare. El, deși are carnea mai rea, nu face nici o boală. Stau pe mușama, cu fața-ntr-o parte.

— Biata, e aproape verzuie, zice asistenta, sper să nu fie vreo complicație. Dar de ce întârzie atâta salvarea? Alo! Donose, șoferul, e cumva la voi, la baza de tratament? Cum? Are-o gravidă? A dus-o la spitalul din Armadia de două ceasuri? Când se întoarce, să vină urgent. Am aici o fetiță, e grav, trebuie trimisă la infecțioase, la Bistrița. Cu gălbenera nu te pui, se face neagră, una, două te omoară.

Mă omoară? Icnesc, vărsatul îmi vine-n gât, îl îndes înapoi, stai acolo, că aici sertarele-s pline de ace. Doar să mânjești dispensarul, că toate îți intră în braț. Sau în picior. Sau..., dar nu mai pot, mă zbat un pic, și-i dau drumul.

— Aici, în pungă, Arsenia! aud ca din tavan.

Cineva îmi izbește ceafa și punga e deodată de neprivit, îmi vine s-o ascund, unde s-o pun, câtă rușine. Pălălaie mi-e fața, lasă, fetițo, te faci bine în câteva săptămâni, nu mai vii la noi niciodată. Pe unde-o umbla Donose? Doar nu s-o fi oprit pe la vreo coadă? Știți cumva au adus butelii? Ați auzit ceva? Că, uite, a trecut de patru și el nu-i aici. Îmi vin imediat bolnavii, e plin de răceli în perioada asta, copiii ăștia nu se dezmint, cum iese soarele, îi vezi despuiăți. Și-apoi dă-le penicilină, că altfel cum să-i faci bine?

Punga mea s-a dus, a sărit ca un miel prin cameră, be, he, he, și-a poposit în găleată.

— Ia să mă uit eu un pic, zice doamna. Ce-i cu codițele astea? Ce-ai mâncat azi, fetițo?

— Flori de acăț! șoptesc.

Apoi mor de rușine, nici un sunet nu mai las să iasă. Ce dulci și bune-au fost. Mi-am umplut burta. Nu m-am putut opri, petalele aproape se topeau în gură. Din miezul galben ieșea așa, ca un punct de dulceață. L-am simțit pe limbă, l-am mestecat bine, l-am mutat în cerul gurii, dus a fost. Și-am luat alt ciorchine, tremurător, l-am mâncat și pe-acela, codițele-s doar un pic acrișoare, dar asta înseamnă că mie-mi plac mult. Îmi aduc aminte de mere, oare de când n-am mai avut? În beci n-au rămas decât putreziciunile, am scormonit prin ele, degeaba, nimic.

Saveta, sora mea, a luat gălbenarea de la școală, de la colegii ei de-a patra. Pe când eu nu m-am mai putut opri din înghițit floare după floare. Ca un miel lihnit de foame. Ca un vițel căzut din vacă și-abia ridicat în picioare care știe că asta-i cea mai bună mâncare. Mesteci după pofta inimii, știi bine că acății se fac doar o dată pe an. Dar dacă ești purice? Ai înțepat deja, ai sorbit un pic de sânge, te-a apucat toropeala. Dormi dus, nu mai pândești când vine salvarea, când fetița asta pe care-o cheamă Bulța Arsenia e purtată în brațe, trebuie dusă urgent, cine știe cât de rău

e, că ea e mai mică, nici cât un cârlan, să aibă putere, biata, ce lung e drumul ăsta până la spital.

Auzi tu, flori de acăț? zice-n cap mama. Măcar dacă s-ar fi mulțumit cu două, trei. Dar așa, să mănânce până nu mai poate? Cine-a mai pomenit lăcomia asta? Acum, că primăvara era aici, se găseau urzici, le-a și făcut de-atâtea ori de mâncare. Le-au strâns de pe coastă, de pe lângă nuc, și gata o ciorbă. A ieșit și usturoiul, și arpagicul, deja îl pune-n tocana de cartofi, care e, de când în pod n-a mai rămas carne deloc și de când nici n-ai ce cumpăra la alimentară, singura mâncare. Noroc cu laptele vacii galbene, măcar de ăsta nu duceau lipsă. Că oile s-au suit deja la munte, de la începutul lunii au și intrat pe brânză. Ouăle găinilor le-a strâns, că trebuie să le pună să clocească.

— Pe unde ziceți că ocolim, domnule Donose?

Arsenia a adormit, iar asta e bine, înseamnă că durerea e un petic, nu un cojoc prin care să nu mai poată sufla.

— Pe Valea Bârgăului, zice Donose. Au dat telefon de la Bistrița, că, dacă tot le duc o gălbenare, să mai iau una. E tot un copil, cam de-o seamă cu ea, o să aibă tovarășă în spital.

— Hepatita neagră te omoară! zice sora mea Saveta.

Ea n-are pijama cu donalzi, ca mine, pe care-i iau de cioc când vreau și-i gâdil și râdem de să ne prăpădim. Ea stă într-o grădină cu gălbenele, c-așa-i cămașa ei de noapte. Dar păpădii avem și noi destule, pe toate coastele. Pe când eu, ce bine c-am venit la spital, mi i-am făcut prieteni pe donalzi, nu-i mai las să plece niciodată. Noi n-avem televizor, că nici curent nu s-a adus unde-i casa noastră. De aceea nici nu i-am cunoscut înainte pe rățoii ăștia. Dar acum îi știi, îi învârt de ciuf și ei măcăne așa tare, de i-ar putea auzi doamnele. Și asta n-ar fi bine, că noi, toți cei șase copii din salon, trebuie să stăm cuminți și în liniște, altfel nu ne vindecăm niciodată. Să rămânem culcați, să ne ridicăm doar cât să mâncăm și să-nghițim doctoria. Dar asta-i greu de tot și, chiar dacă ne ceartă, nici nu facem așa.

Sora mea-i capul răutăților de fiecare dată. Ieri ne-a fugărit prin salon, ea-i cu buzdugan, e voinicul, iar noi i-am furat merele de aur. Primul hoț prins a fost Alina, dar nu se putea ceva mai ușor. Nici un pas n-a făcut și ne-a dibuit pe toate. Numai ea e mare, tocmai în clasa a patra, pe când noi, cealalte, suntem proaste și mici. Doar Cornelia îmi place, ea a venit în aceeași salvare cu mine. Are o păpușă cum n-am mai văzut. O poți îmbrăca, îi scoți și-i pui pantofiorii, îi netezești rochița cu volănașe. Iar genele, lungi și întoarse, se văd cel mai bine când o lași pe spate și ochii,

ca prin farmec, s-au închis. Ce bine că ea stă-n patul cel mai apropiat. Mă ridic doar un pic și mă uit la jucărie. Când o culcă nu mă pot opri să nu-i ating pe furiș părul alb. E tare, ca ața de undiță. Dar ce bucle minunate are! N-aș fi știut că există, dacă nu-mi vărsam mațele și nu mă aduceau la spital. Noroc că am făcut gălbenare.

Stau acum deasupra unui oraș, iar asta nu-i ca și cum te-ai suit în cireș și vezi mâțele pe uliță. Cinci cireși sau șase ai pus unii peste alții, cu scări multe pe care oricum nu le poți coborî, că dedesubt, la trei, sunt cei cu hepatita neagră. Noi avem loc doar aici, deasupra, la patru, unde-i coroana cea mai subțire. Ne lipim nasul de margine, pe partea cu geamul, jos e curtea de spital. Oamenii sunt mici, intră mereu, unii vin și strigă câte-un nume, iar atunci se deschide, de pe la doi sau din dreptul nostru, câte-o fereastră. Să nu cumva să ne suim pe pervaz, ne-a zis o doamnă, e total interzis. Nici n-am putea, numai că avem aici o domnișoară, pe sora mea adică, și ea e și mai și ca un om mare. Ne ține cumiți, verifică dacă înghițim bumbii și, numai să ne doară ceva, că deschide ușa și cheamă o asistentă.

Noi n-am atins clanța niciodată. N-avem cum, gălbenarea neagră de pe coridoare ne-ar otrăvi pe loc. Nu și pe Saveta, ea s-a făcut tot mai albă, deși are pielea mai bronzată ca a mea. Dar, dacă-i venită de aproape trei săptămâni, ei i-a mers bine, i-a trecut verzeala. Cel mai groază mi-e că o s-o trimită acasă. Nu, nu vreau, nici nu mă pot gândi la una ca asta, că donaldul cel mai apropiat începe să plângă. Îi curg lacrimile, îmi umplu mie bluza. Dacă noaptea stau lipită de sora mea, că noi două dormim în același pat, nu mai e perete vopsit, nu mai e nici dungă maro ce ține-n brațe salonul, ci numai gândul la mama, cum m-am făcut eu una cu ea și cu păretarul plin de flori roșii pe o lume întunecată. Lângă trandafirii aceia, la spatele ei, poți sta oricât, nu-s rădăcini care să te sfășie brusc și să te tragă-n pământ, tot mai adânc, tot mai departe. Pe când aici, în